

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА СПЕЦИАЛИЗАНТИ

Приета на Секционен съвет № 1 / 13.09.2021 г.

Утвърдена на Департаментен съвет № 1 / 08. 10. 2021 г.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА СПЕЦИАЛИЗАНТИ

по клинични и неклинични специалности и лица с професионална
квалификация „Лекар по медицина/дентална медицина“/ „Фармацевт“

(за напреднали)

Дисциплина	Изпит	Часове				Часове по години и семестър	
		Всичко	Лекции	Упражнения	Кредит	Лекции	Упражнения
Български език за специализанти	в края на курса	240	–	240	–	–	240

Форми на обучение: упражнения

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ: платена

Образователна степен на обучението: специализант

Ниво на обучение: В1- В2 и специализирана медицинска лексика

Форми на обучение: редовно

Продължителност на обучение: 4 месеца¹

Хорариум: 240 часа упражнения

Форми на оценяване: Писмен и устен изпит в края на курса, текущ контрол

Формиране на оценката: Крайната оценка се формира от писмен изпит(а) – 30%,
устен изпит(б) – 30% и текущ контрол (с) – 40%.

¹ Възможност за гъвкава програма с интензивно изучаване на български език в определен етап от обучението.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Формула: $Q = 0,3. a + 0,3. b + 0,4. d$

Крайната оценка се нанася в Протокола, в Катедрената и Главната книга.

Текущата оценка се формира като средно аритметично от оценките от тестовете и от устните изпитвания в процеса на обучение.

Аспекти при формиране на оценката: Критериите за формиране на оценката са съобразени с академичния стандарт на Медицински университет – Пловдив.

Изпит: след завършване на курса

Държавен изпит: няма

Водещ преподавател: Дисциплината се води от преподавател по български език.

Катедра: Секция по български език

АНОТАЦИЯ

1.1. Свободно използване на българския език за социални и професионални цели – изграждане и развиване на специфична комуникативна компетентност при академична реализация в медицинската (стоматологичната, фармацевтичната) теория и практика.

1.2. Усвояване на терминологичен минимум (термини, терминологични съчетания, медицинска професионална лексика) като средство за професионална комуникация и инструмент за ползване на специализирана литература.

1.3. Запознаване със стандартната структура на специализиран медицински (стоматологичен, фармацевтичен) текст и създаване на умения за извличане на информация от него и за устното и писменото му възстановяване.

Учебната програма по български език включва упражнения по общ и специализиран български език. Съобразена е с необходимите умения за ниво В1- В2 по Европейската езикова рамка и с необходимостта от владене на специализирана медицинска лексика. Лексикалните, граматическите, текстовите и практическите упражнения имат комуникативна насоченост. Езиковите задачи се осъществяват посредством работа с диалози, наративни и специализирани текстове от различни медицински специалности, адаптирани към целите на обучението. При обучението на студентите се прилагат методи на формиране, затвърждаване и надграждане на езиковата комуникативна компетентност и иновативни методи на работа. Използват се форми на текущ контрол, студентски разработки, съобразени с нивото на усвояване на езика. Курсът по

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

български език завършва с полагање на изпит, който се състои от два компонента – писмен и устен.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА: Дисциплината предлага усвояване на езикови знания и умения за комуникация в областта на българския език за медицински цели.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ: да разбират устни и писмени текстове на български език за медицински цели; да анализират текстове на български език; да конструират текстове на български език въз основа на логикосемантична схема и езикови критерии; да представят информацията от текстова ситуация; да намират връзка между конкретен текст и по-широк професионален контекст; да вземат словесно решение след интерпретиране на информацията от текстова ситуация.

➤ У П Р А Ж Н Е Н И Я – Т Е З И С И

Упражнение 1 Входящ тест с граматически и лексикални задачи за установяване на умения, които отговарят на ниво А1–А2 по Европейската езикова рамка. Преговор на граматическите категории и общоупотребима лексика за ниво А1–А2.

Упражнение 2 . Преговор и обобщение на граматическите категории и общоупотребима лексика за ниво А1–А2.

Упражнение 3 Възвратни глаголи – сегашно и бъдеще време. Ежедневие (първа част). Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 4 Възвратни глаголи – минало свършено и минало неопределено. Ежедневие (втора част). Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 5 Пълни форми на притежателните местоимения. Кратка форма на възвратните притежателни местоимения. Моето семейство. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Упражнение 6 Минало несвършено време – образуване, значение и употреба. Моето детство. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 7 Минало несвършено време на глаголи от свършен вид – употреба. Домашни любимци. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 8 Минало предварително време – образуване. Избор на професия. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 9 Минало предварително време – значение и употреба. Изпитна сесия. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 10 Преизказване на сегашно и на минало свършено време. Минало и съвремие. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 11 Съвместна употреба на глаголните времена. Трансформационна и ситуационна разработка на текст; фонетични упражнения, упражнения върху интонацията.

Упражнение 12 Преговор и обобщение.

Упражнение 13 Преговор и обобщение. Тест.

Упражнение 14 Човешкото тяло. Фонетични промени. образуване на прилагателни имена от съществителни имена. Съгласуване на прилагателни имена със съществителни имена.

Упражнение 15 Кухини в човешкото тяло. Вътрешни органи. Медицински специалности, кабинети и специалисти. Структури за изразяване на: строеж и състав, разположение. образуване на съществителни и прилагателни имена. Синоними и антоними.

Упражнение 16 Тъкани и системи в човешкото тяло – анатомия и физиология.² Страдателен залог – образуване, значение.

² Изучават се системите, които са предмет на съответната специалност.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Упражнение 17 Тъкани и системи в човешкото тяло – анатомия и физиология. Страдателен залог – употреба.

Упражнение 18 Ориентация в човешкото тяло. Линии, равнини и повърхности в човешкото тяло. (Топографска анатомия) Пространствени отношения.

Упражнение 19 Ориентация в човешкото тяло. Линии, равнини и повърхности в човешкото тяло. (Топографска анатомия) Пространствени отношения. Упражнения.

Упражнение 20 Пътища за въвеждане на лекарствени вещества в организма. Изразяване на приложение, използване и значение.

Упражнение 21 Пътища за въвеждане на лекарствени вещества в организма. Изразяване на приложение, използване и значение. Упражнения.

Упражнение 22 Преговор и обобщение.

Упражнение 23 Преговор и обобщение. Тест.

Упражнение 24 Кръвна система АВО. Изречения класификация. Частична класификация.

Упражнение 25 Кръвна система АВО. Класификация. Упражнения.

Упражнение 26 Специализиран медицински текст³. Структури за изразяване на определение.

Упражнение 27 Структури за изразяване на определение. Упражнения.

Упражнение 28 Специализиран медицински текст. Структури за изразяване на класификация.

Упражнение 29 Структури за изразяване на класификация. Упражнения.

Упражнение 30 Специализиран медицински текст. Изразяване на функция, служба и предназначение. Съставяне на план, опорни думи.

Упражнение 31 Изразяване на функция, служба и предназначение. Упражнения.

Упражнение 32 Специализиран медицински текст. Структури за изразяване на причина и следствие.

³ Специализираните медицински текстове се избират съобразно специалността на обучавания.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

Упражнение 33 Преговор и обобщение.

Упражнение 34 Преговор и обобщение. Тест.

Упражнение 35 Структури за изразяване на причина и следствие. Упражнения.

Упражнение 36 Специализиран медицински текст. Структури за описание на клинична картина.

Упражнение 37 Структури за описание на клинична картина. Упражнения.

Упражнение 38 Специализиран медицински текст. Структури за изразяване на едновременност на явления (симптоми). Съставяне на план, опорни думи.

Упражнение 39 Структури за изразяване на едновременност на явления (симптоми). Упражнения.

Упражнение 40 Специализиран медицински текст. Структури за описание на лечение.

Упражнение 41 Структури за описание на лечение. Упражнения.

Упражнение 42 Снемане на анамнеза. Наречия, предлози и съюзи в езика на медицината.

Упражнение 43 Снемане на анамнеза. Пасивно четене с декодиране на авторския замисъл.

Упражнение 44 Снемане на анамнеза. Интерактивно четене (концептуален метод).

Упражнение 45 Преговор и обобщение. Изграждане на мултимедийна презентация.

Упражнение 46 Преговор и обобщение.

Упражнение 47 Преговор и обобщение.

Упражнение 58 Подготовка за изпит.

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

➤ **ЛИТЕРАТУРА**

Дечев, Иван, Андония Куцарова, Антоанета Краевска, Мая Андонова. Български език за чужденци. Специализиран учебник за медици, Пловдив, 2017

Димитрова, М. и колектив. Учебник – Специализиран български език за чуждестранни студенти, Пловдив, 2019

Димитрова, М. и колектив. Български език за чужденци. Учебник – първа и втора част, Пловдив, 2018

Димитрова, М. и колектив. Български език за чужденци. Учебник – трета част, Пловдив, 2019

Желязкова, Д., Н. Янкова. Учебник по български език за чуждестранни студенти по дентална медицина. Трето преработено и допълнено издание. Пловдив: Лукс Бук, 2018

Краевска, А., А. Куцарова, К. Куцаров, П. Къленикова, М. Тилева Л. Маджарова и кол. Български език. Учебник за медици чужденци. Пловдив, 2005

Кръстева, М. , М. Димитрова, Аргирова, М., Христова, Сн., Кръстев, Ат. Български език за чуждестранни студенти по фармация. Пловдив, 2017

Куцарова, А., А. Краевска, М. Андонова. Човешкото тяло. Учебник по български език за чуждестранни студенти от медицински колежи. Пловдив: Снайперс, 2018

Милиева, Д. и колектив. Граматични въпроси на медицинския текст. Учебник по български език за чуждестранни студенти и специализанти – медици, стоматолози и фармацевти, Пловдив, 2014

Павлова, А. Справочник за българския глаголен вид, Пловдив, 2019

Паскалева, Д. Български език като чужд за напреднали, Пловдив 2017

Петрова, С. Учете български език – първо ниво, София, 2004

Петрова, С. Учете български език – ниво 2А, София, 2004

Петрова, С. Учете български език – ниво 2Б, София, 2004

Електронни ресурси, свързани с преподаването на български език на чужденци

**Департамент за езиково и
специализирано обучение**

4002 Пловдив, бул. „В. Априлов“ №15А
тел.: 032 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

**Department of Languages and
Specialised Training**

15A, Vasil Aprilov Blvd, 4002 Plovdiv
phone: 00359 32 602 888
director@dlst.mu-plovdiv.bg

➤ **КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ**

I. Граматика

1. Фонемна и графична система на българския език. Звукови промени и редувания в съвременния български език.
2. Съществително име - граматични категории. Образуване.
3. Прилагателно име - граматични категории. Съгласуване. Образуване.
4. Числително име - видове, граматични категории.
5. Местоимения - видове, граматични категории. Безлични конструкции с винителни и дателни форми на личните местоимения.
6. Глагол - спрежение, вид, време, наклонение, залог. Образуване.
7. Причастия - видове, образуване, граматични категории.
8. Отглаголни съществителни. Образуване.
9. Неизменяеми части на речта - наречия, предлози и съюзи.
10. Сложни думи в медицинския език - употреба.
11. Синоними и антоними в езика на медицината.
12. Просто и сложно изречение. Конструирание и трансформиране на изречения.

II. Теми за устен изпит ⁴

⁴ Темите за устен изпит ще бъдат съобразени със специалността на обучавания.